Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης: Η αληθινή μετάνοια προσελκύει το έλεος του Θεού (Σάββας Ηλιάδης, Δάσκαλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 13 Νοεμβρίου, 2017

Από το βιβλίο:«ΝΕΑ ΚΛΙΜΑΞ» - (Ερμηνεία στον δεύτερο Αναβαθμό του Β΄ ήχου)

«Ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς πταίοντάς σοι πολλὰ καθ' ἑκάστην ὥραν, ὦ Χριστέ μου, καὶ δὸς πρὸ τέλους τρόπους τοῦ μετανοεῖν σοι».
Και αυτόν τον Αναβαθμό τον δανείζεται ο μελωδός από τον ίδιο Αναβαθμό του Δαβίδ, από τον οποίο δανείστηκε και τον προηγούμενο. Διότι λέγεται σε εκείνον από μέρους των Εβραίων: «*ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως*» (Ψαλμ. 122, 3). Η επανάληψη δε του «ελέησον», δείχνει κατά τον Θεοδώρητο, την θερμότητα της ψυχής των Εβραίων και γι` αυτό λοιπόν παρακαλούν, ώστε να ελεηθούν μια ώρα νωρίτερα. Πρόσεξε δε, πως **μόνο από το έλεος του Θεού παρακαλούν να σωθούν από τη σκλαβιά τους και όχι από τα έργα τους. Διότι τα έργα των ανθρώπων, αυτά καθ` εαυτά, δεν είναι άξια για τη σωτηρία, επειδή παρουσιάζουν άπειρες ελλείψεις**.

Μιμούμενος λοιπόν τους Ιουδαίους, ο **άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης**, ο μελωδός των Αναβαθμών, απευθύνει αυτόν τον Αναβαθμό προς τον Χριστό και λέει: «Ω φιλανθρωπότατε, Ιησού Χριστέ μου». Πρόσθεσε δε τη λέξη «μου», για να φανερώσει την ξεχωριστή οικειότητα που είχε με τον Χριστό, όπως είπε και ο **Γρηγόριος ο Θεολόγος** στα Φώτα: «Πάλι ο Ιησούς ο δικός μου». Λέγει, λοιπόν στον Αναβαθμό, «εσύ Χριστέ μου, ελέησέ μας, εμάς, που κάθε ώρα αμαρτάνουμε πολύ σε σένα», δηλαδή με υπερβολικά και μεγάλα αμαρτήματα. Ή το «πολλά» μπορεί να έχει τη σημασία κατά πολλούς τρόπους. Δηλαδή αμαρτάνουμε σε σένα και με λόγια και με έργα. Αμαρτάνουμε σε σένα και με τη θέληση και χωρίς τη θέλησή μας και γνωρίζοντας ότι είναι αμαρτία και μη γνωρίζοντας ότι είναι αμαρτία. Αμαρτάνουμε σε σένα και σχεδιάζοντας και μελετώντας την αμαρτία, αλλά και αιφνιδιαζόμενοι από αυτήν. Αμαρτάνουμε καθ` υπερβολή κάθε ώρα, για να μην πω κάθε στιγμή, με τους λογισμούς και τις ενθυμήσεις. Πάνω σ` αυτό είπε ο **μέγας Βασίλειος**: «Εμείς οι άνθρωποι **είμαστε εύκολοι στη διάπραξη των αμαρτημάτων, αυτών που γεννιούνται στο μυαλό μας**. Διότι, οι μεν πράξεις του σώματος, για να γίνουν, χρειάζονται χρόνο και κατάλληλη ευκαιρία και κόπο και συνεργούς και κάθε άλλη βοήθεια, οι δε κινήσεις του νου γίνονται σε οποιαδήποτε στιγμή, ανεξάρτητα από το χρόνο. Επίσης επιτελούνται χωρίς κόπο, παίρνουν τη μορφή της αμαρτίας, χωρίς να έχουν ανάγκη από υλικά πράγματα και κάθε στιγμή είναι διαθέσιμη, για να

διαπράττονται» (**Λόγος, πρόσεχε σεαυτώ**). Το δανείστηκε δε αυτό ο μελωδός από τον **Αδελφόθεο Ιάκωβο**, ο οποίος λέει: «πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες» (Ιακ. 3,2), ο δε **Σολομών** είπε: «τίς καυχήσεται ἁγνὴν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παῤῥησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν;» (Παρ. 20,9). Και πάλι: «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται» (Γ΄Βασ. 8, 46). Και ο αγαπημένος **Ιωάννης** λέει: «ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν» (Α΄Ιωάν. 1,8).

Επειδή λέγει λοιπόν, πως κάθε μέρα εμείς είμαστε φταίχτες απέναντί σου Κύριε, γι` αυτό εσύ μην θυμώσεις μαζί μας ούτε να προσέξεις τις αμαρτίες μας, διότι δεν μπορούμε να αντέξουμε την οργή σου: «ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς, Κύριε Κύριε, τίς ὑποστήσεται;» (Ψαλμ. 129, 3). Βέβαια κανένας. Γι` αυτό κάνε πως δεν βλέπεις τις αμαρτίες μας και ελέησέ μας, καθώς είσαι ελεήμων και πολυέλαιος. Διότι εσύ μόνος σου ονόμασες έτσι τον εαυτό σου: «ἐλεήμων γάρ εἰμι» (Έξ. 22, 27). Και καθώς είναι άπειρη η μεγαλοσύνη σου, έτσι είναι άπειρο το έλεός σου, όπως είπε ο **Σειράχ**: «ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ» (Σειρ. 2, 18).

Στη συνέχεια είπε ο μελωδός ότι αμαρτάνουμε στο Θεό. Διότι, όποιος αμαρτάνει, αμαρτάνει στο νομοθέτη Θεό, επειδή παραβαίνει τους νόμους του, όπως ερμηνεύει ο **Ζηγαβινός**. Αυτό, το ότι αμαρτάνουμε στο Θεό, μπορεί να ερμηνευτεί και αλλιώς, δηλαδή, ότι ακόμη και αν κάποιος αμαρτήσει κρυφά και δεν τον βλέπει κανένας, αμαρτάνει όμως στο Θεό, διότι ο Θεός τον βλέπει και δεν μπορεί να κρυφτεί. Έτσι, όταν ο Δαβίδ μοίχευσε κρυφά την Βηρσαβεέ, έλεγε εξομολογούμενος προς τον Θεό: «Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον» (Ψαλμ. 50, 6), το οποίο, ερμηνεύοντας ο **Θεοδώρητος**, είπε: «το Σοι μόνω ήμαρτον, γίνεται κατανοητό, σαν να ήθελε να πει, σε σένα μόνο έγινε φανερό το αμάρτημά μου. Και μπορεί να κρύφτηκε από όλα τα μάτια του κόσμου, δεν ξέφυγε όμως από τα μάτια του Θεού, αλλά ελέγχθηκε διά του προφήτου Νάθαν».

Παρακάτω παρακαλεί ο μελωδός τον Κύριο, ώστε να δώσει στους αμαρτωλούς τρόπους για να μετανοήσουν. **Ποιοι είναι δε αυτοί οι τρόποι, τους οποίους δίνει ο Θεός στους αμαρτωλούς, για να μετανοήσουν;** Άκουσε. Τρόπος μετανοίας είναι το **να γνωρίσει ο άνθρωπος την αμαρτία που έκανε** και να ταπεινωθεί γι` αυτήν και να συντριβεί και απλώς, να μετανοήσει. Διότι, χωρίς να συναισθανθεί ο άνθρωπος πόσο κακό είναι η αμαρτία, δεν μπορεί να μετανοήσει γι` αυτήν. Τρόπος μετανοίας είναι ο **εσωτερικός έλεγχος της συνειδήσεως**, ο οποίος βάλθηκε από το Θεό στον άνθρωπο, σαν ένας παντοδύναμος δήμιος και αδέκαστος κριτής, για να βασανίζει ασταμάτητα τον αμαρτωλό και να τον παρακινεί σε μετάνοια.

Τρόποι μετανοίας είναι οι **εξωτερικοί έλεγχοι**, που κάνουν οι άνθρωποι προς τους αμαρτωλούς, παρακινώντας τους να μετανοήσουν. Τέτοιοι είναι οι Πατριάρχες, οι Αρχιερείς, οι ιερείς, οι οποίοι είναι πνευματικοί και διδάσκαλοι, διορισμένοι από τον

Θεό, στο να παρακινούν τους αμαρτωλούς στη μετάνοια. Παρόμοιοι ήταν παλιά και οι προφήτες, οι οποίοι μιλούσαν με το στόμα του Θεού, ξεχωριστά δε, ο προφήτης Νάθαν, ο οποίος έλεγξε τον προφήτη Δαβίδ και τον παρακίνησε να μετανοήσει από τις δυο μεγάλες αμαρτίες που έκανε, τη μοιχεία και το φόνο. Αν βέβαια φωτίσει κάποιον ο Θεός και αναχωρήσει από τον κόσμο και πάει σε μοναστήρι και γίνει μοναχός, αυτός είναι ο καλύτερος απ` όλους τους τρόπους, για να μετανοήσει κανείς, καθότι **η μοναχική ζωή είναι ζωή μετανοίας**.

Και για να μιλήσω γενικά, **τρόποι μετανοίας είναι όλες οι συμφορές, όλες οι δυστυχίες και όλες οι θλίψεις και οι ασθένειες, τις οποίες παραχωρεί ο Θεός και έρχονται στους ανθρώπους**. Διότι μέσω αυτών έρχονται οι αμαρτωλοί σε συναίσθηση των αμαρτιών τους και μετανοούν. Έτσι ο Ιωνάς, διά μέσου της φουρτούνας της θάλασσας γνώρισε την αμαρτία της παρακοής που έκανε και αφού μετανόησε, είπε στους ναύτες να τον ρίξουν στη θάλασσα. Με τον ίδιο τρόπο οι Νινευίτες, όταν άκουσαν πως πρόκειται να καταστραφεί η πόλη τους, κατάλαβαν τις αμαρτίες τους και μετανόησαν. Έτσι το βλέπουμε εμείς από την πείρα μας. Όταν γίνεται σεισμός, αμέσως όλοι φοβόμαστε, αμέσως όλοι πενθούμε και γρήγορα επιστρέφουμε από τις κακίες μας.

Παρακαλεί δε ο μελωδός να μας δοθούν από τον Θεό οι τρόποι μετανοίας πριν από το θάνατό μας, επειδή μετά τον θάνατο δεν ωφελεί πλέον η μετάνοια και η εξομολόγηση, όπως λέει και ο Δαβίδ: «ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσεταί σοι;» (Ψαλμ. 6,6), εννοείται, κανείς. Διότι **ο μεν παρόν βίος είναι βίος αγώνος και μετανοίας, ο δε μέλλων των αιωνίων ανταποδόσεων**. Πάρα πολύ ωραία είναι και τα λόγια του **Γρηγορίου του Θεολόγου**, ο οποίος λέει τα εξής: «Είναι παράδοξο πράγμα, να έχει τελειώσει η πανήγυρη και τότε να θέλεις να κάνεις διαπραγματεύσεις. Είναι παράδοξο πράγμα, να παρέρχεται και να τελειώνει το μάννα και συ τότε να επιθυμείς σφοδρά την τροφή. Είναι παράδοξο, να σκέφτεσαι με υστεροβουλία και ταυτόχρονα να αντιλαμβάνεσαι τη ζημιά, όταν πλέον δεν θα υπάρχει λύση γι` αυτήν, δηλαδή μετά το πέρασμα στην άλλη ζωή και τον πικρό περιορισμό, που θα υποστεί ο καθένας, ανάλογα με το πώς έζησε. Και την κόλαση των αμαρτωλών και την λαμπρότητα αυτών οι οποίοι φρόντισαν να καθαρίσουν την καρδιά τους» (Λόγος εις το Βάπτισμα). Επίσης, ο**άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος** είπε: «Όλη η επίγεια ζωή είναι αγώνας και πάλη» (Λόγος β΄εις το Πάσχα). Και πάλι, ο ίδιος: «Η παρούσα ζωή είναι καιρός πένθους και θλίψεως, γύμνασης και ελέγχου του εαυτού μας, αγώνων και ιδρώτων και εσύ γελάς;» (Λόγος εις την προς Εβραίους).

Τι είναι δε μετάνοια; Άκου πώς δίνει τον ορισμό της ο θείος **Χρυσόστομος**: «**Μετάνοια είναι το να μην ξανακάνεις ποτέ τα ίδια μ` αυτά που έκανες.** Διότι αυτός που ξανακάνει τα ίδια μοιάζει με σκυλί, το οποίο επιστρέφει στον εμετό του. Πρέπει λοιπόν να απομακρυνόμαστε και στην πράξη και στη σκέψη από αυτά

που αμαρτήσαμε και, αφού απομακρυνθούμε, να βάλουμε και **φάρμακα** επάνω στα τραύματα, τέτοια που αντιστέκονται στις αμαρτίες. Δηλαδή, τι εννοώ; Αν άρπαξες και ενήργησες με πλεονεξία, απομακρύνσου από την αρπακτική διάθεση και τοποθέτησε επάνω στο τραύμα ως φάρμακο την ελεημοσύνη. Αν πόρνευσες, φύγε μακριά από την πορνεία και τοποθέτησε ως φάρμακο επάνω στην πληγή την αγνότητα. Και για κάθε ένα από τα παραπτώματά μας, ας κάνουμε το ίδιο» (Ομιλ. λε΄εις το κατά Ιωάννην). Το ότι πρέπει δε να μετανοούμε και μια ώρα νωρίτερα, ο ίδιος ο άγιος **Χρυσόστομος** μας παραγγέλνει λέγοντας: «Είσαι γέροντας και κοντεύεις προς την τελευταία έξοδο της ζωής σου; Μην νομίζεις πως και σ` αυτήν την κατάσταση δεν έχεις δικαίωμα στη μετάνοια` και μην έρθεις σε απόγνωση για τη σωτηρία σου. **Είσαι νέος; Μην ξεθαρρεύεις εξαιτίας της νιότης σου ούτε να νομίζεις πως έχεις αρκετό χρόνο προθεσμίας στη ζωή σου.** Διότι η ημέρα του Κυρίου έρχεται όπως ο κλέφτης μέσα στη νύχτα. **Γι` αυτό μας κρατάει κρυφή την ημέρα του θανάτου ο Θεός, για να δείξουμε φανερά και ξεκάθαρα τη βιάση και την προθυμία στην μετάνοια.** Δεν βλέπεις που κάθε μέρα μικροί στην ηλικία αρπάζονται από τον θάνατο Γι` αυτό μας προτρέπει κάποιος, λέγοντας: «Μη ανάμεναι επιστρέψαι προς Κύριον, μηδέ αναβάλλου ημέρας, μή ποτε, ως μέλλεις εκτριβής» (Σειράχ).

Ο γέροντας ας έχει εκείνη την προτροπή στο νου και στην καρδιά του, ο νέος ας έχει αυτήν την νουθεσία. Αλλά **τι θα συμβεί, αν μέσα σε κλίμα ασφαλές και πλουτίζεις και υπερηφανεύεσαι για τα χρήματα και δεν σου συμβαίνει κανένα κακό; Άκουσε τι λέγει ο άγιος Χρυσόστομος:** «Όταν μιλάνε για ειρήνη και ασφάλεια, τότε παρουσιάζεται σ` αυτούς αιφνίδιος ο όλεθρος και γίνεται μεγάλη ανατροπή στα πράγματα. Είμαστε κύριοι του θανάτου; Όχι. Ας γίνουμε κύριοι της αρετής» (Λόγ. Προς τους ζητούντας τίνος ένεκεν ουκ εκ μέσου γέγονεν ο διάβολος). Λέει δε πάλι ο ίδιος ότι: «Πολλοί είναι οι τρόποι και οι οδοί της μετανοίας, όπως η περιφρόνηση της αμαρτίας, το να μην κρατάς το κακό που σου έκαναν οι εχθροί σου, το να μην κρατάς την οργή σου, το να συγχωρείς τα αμαρτήματα των ευρισκομένων μαζί σου στην εργασία και στη ζωή, η θερμή και ακριβής προσευχή, η ελεημοσύνη και η ταπεινοφροσύνη». Φοβερά δε είναι και τα λόγια που γράφει ο **Ιωσήφ ο Βρυέννιος**: «**Υπάρχουν τέσσερα πράγματα, από τα οποία και ένα μόνο αν έχει ο άνθρωπος, δεν μπορεί ούτε να μετανοήσει ούτε την προσευχή του δέχεται ο Θεός: Αν υπερηφανεύεται, εάν δεν έχει αγάπη, εάν κρίνει κάποιον που αμαρτάνει και εάν μνησικακεί εναντίον κάποιου**» (Λόγ. Θ΄ περί Τριάδος).

Αλλά και συ, αδελφέ, που διαβάζεις αυτά, όταν έρθουν και σε σένα περιστάσεις και κίνδυνοι και ανάγκες, μη λυπηθείς ούτε να γογγύσεις. Αλλά **δέξου τα ως θεία δώρα με ευχαριστία**. Διότι αυτοί είναι οι τρόποι, τους οποίους σου έστειλε ο Θεός, για να μετανοήσεις. **Όλα αυτά είναι το έλεος, που ζητάς κάθε μέρα για να σου το δώσει ο Θεός**, φωνάζοντας άλλοτε μεν μαζί με όλη την εκκλησία «Κύριε

ελέησον», άλλοτε δε με τον Δαβίδ «ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι» (Ψαλμ.6, 2) και τώρα μεν με τον **Ησαΐα**: «Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πεποίθαμεν» (Ης. 33,2), τώρα δε με τον **Σειράχ**: «Ἐλέησον ἡμᾶς, δέσποτα ὁ Θεὸς» (Σειρ. 36,1). Όταν λοιπόν σου σταλεί το τοιούτου είδους έλεος από τον Κύριο, μην το αποστραφείς. Ξέρεις άραγε τι θέλει να πει ο λόγος, τον οποίον προφέρεις και λες «ελέησόν με Κύριε;». Όπως ο επαίτης και ο ζητιάνος, που έρχεται στην πόρτα του σπιτιού σου και στέκεται σε στάση ελεεινή, με καρδιά λυπημένη και μάτια που τρέχουν δάκρυα και φωνή ανακατεμένη με κλάμα και σου φωνάζει «κάνε έλεος σε μένα αφέντη μου, ελέησέ με τον ταλαίπωρο» και εσύ βλέποντάς τον τόσο ταπεινωμένο, λυπημένο και ελεεινό, του δίνεις ελεημοσύνη, έτσι και συ, αδελφέ, αν θέλεις να κάνει και σε σένα έλεος ο Θεός, μη λες μόνο το Κύριε ελέησον, αλλά μαζί μ` αυτό να έρχεσαι στην μετάνοια. Κάνε αποχή από το κακό, έχε καρδιά λυπημένη και συντετριμμένη λόγω της αμαρτωλότητάς σου. Δείξε στάση ανθρώπου, που ζητά έλεος και του αξίζουν δάκρυα και οπωσδήποτε θα πάρεις το θείο έλεος. Διότι δεν θα το πάρεις κατά άλλον τρόπο. Γι` αυτό, ο **θείος Χρυσόστομος**, ερμηνεύοντας το «ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι», λέει: «Αυτός που έκανε κάτι άξιο του ελέους, θα πει ελέησόν με, αυτός δε που έθεσε από μόνος του τον εαυτό του έξω από την προσπάθεια να λάβει αυτήν τη συγγνώμη, εις μάτην θα πει το ελέησόν με. Διότι, αν επρόκειτο να δίδεται το έλεος του Θεού σε όλους τους ανθρώπους, κανένας δεν θα κολαζόταν. Άρα, **το έλεος του Θεού απαιτεί κάποια κριτήρια**, και αναζητά τον άξιο και τον κατάλληλο, ώστε να το απολαύσουν».

Είπε δε και ο Μέγας Βασίλειος ότι η διάθεση του ανθρώπου είναι το μέτρο του ελέους του Θεού. **Και όσο αυτή η διάθεση είναι χωρητική, τόσο δίνεται και το έλεος του Θεού**. Ερμηνεύοντας έτσι το «γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου ἐφ᾽ ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σε» (Ψαλμ. 32, 22), λέγει: «Βλέπεις με πόση ακρίβεια και επιμέλεια προσευχήθηκε; Την δική του διάθεση έθεσε ως μέτρο ο ψαλμωδός, για να δεχτεί τις ευλογίες της χάρης του Θεού. Τόσο, λέει, ας έρθει το έλεός σου Κύριε σε μας, όσο εμείς καταβάλαμε κόπο, για να εναποθέσουμε τις ελπίδες μας σε σένα». Είναι δε γλαφυρή και η ερμηνεία που δίνει ο **άγιος Νικόλαος Καβάσιλας**, ο επίσκοπος Δυρραχίου (κεφ. ια΄ της ερμηνείας της ιεράς Λειτουργίας, περί του Κύριε ελέησον), όπου λέει: «Επιπλέον δε, η αίτηση την οποία κάνουν, τους παρουσιάζει και ως ευχαριστούντας και ως εξομολογουμένους προς τον Θεό. Διότι, τι ζητάνε; Να ελεηθούν. Δηλαδή, λέγοντας το Κύριε ελέησον, ξέρουν πως το ζητάνε σαν να είναι κατάδικοι, οι οποίοι, όταν εξαντλήσουν στο δικαστήριο κάθε μορφή απολογίας και δεν έχουν πλέον να πουν άλλη δικαιολογία, αφήνουν τελευταία να φωνάξουν προς τον δικαστή αυτήν την παράκληση, όχι επειδή νομίζουν πως έχουν δίκαιο, αλλά επειδή **ελπίζουν στη δική του φιλανθρωπία**, περιμένοντας να πετύχουν να πάρουν αυτά για τα οποία τον παρακαλούν. Αυτό δε δείχνει ότι **ομολογούν, για τον μεν δικαστή πως έχει πολλή αγαθότητα, για τους εαυτούς δε, πως έχουν πονηρία**. Από αυτά τα δυο, το πρώτο είναι αιτία για εξομολόγηση και το δεύτερο για ευχαριστία».

Με μια κουβέντα λοιπόν, **αν εσύ αδελφέ, δεν ελεήσεις πρώτα τον εαυτό σου, δεν πρόκειται να ελεηθείς από τον Θεό**, όπως είπε ο **Ησύχιος**: «Αυτός που δεν ελεεί τον εαυτό του, πώς μπορεί να ελεηθεί από τον Κριτή;». Λοιπόν, ουδέποτε μπορεί. Ταιριάζει σ` αυτό και εκείνο που είπε ο **μέγας Αντώνιος**. Όταν κάποιος του είπε, ελέησέ με, πάτερ και προσευχήσου για μένα, εκείνος του αποκρίθηκε: «Ούτε εγώ σε ελεώ ούτε ο Θεός, αν δεν ελεήσεις εσύ τον εαυτό σου». Αλλά και ο **άγιος Χρυσόστομος**, ερμηνεύοντας το θαύμα των δύο παρά την οδόν τυφλών, λέει: «Αλλά, αν και έλεος είναι και χάρη (η θεραπεία τους), εντούτοις επιζητεί τους αξίους. Το ότι δε ήταν άξιοι οι τυφλοί, φανερώνεται και απ` αυτό που φώναζαν. Και αφού έλαβαν δεν απομακρύνθηκαν, κάτι που το κάνουν πολλοί, οι οποίοι, αφού λάβουν τις ευεργεσίες, φέρονται έτσι με αγνωμοσύνη. Εκείνοι όμως, οι τυφλοί, δεν ήταν τέτοιοι. Και πριν από την ευεργεσία στάθηκαν καρτερικοί και μετά απ` αυτήν ευγνώμονες, ακολουθώντας τον Χριστό» (Ομιλ. ξστ΄εις το κατά Ματθαίον).

(Απόδοση στη Νεοελληνική Σάββας Ηλιάδης, Δάσκαλος, Κιλκίς)